הלכה · משנה תורה · ספר קורבנות

משנה תורה, הלכות חגיגה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה תורה, הלכות חגיגה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-תורה-הלכות-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 7

פרק א

א שָׁלֹשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה נִצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל רֶגֶל מִשָּׁלֹשׁ רְגָלִים וְאֵלּוּ הֵן. הָרְאִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג יז) (שמות לד כג) (דברים טז טז) "יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ". וְהַחֲגִיגָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז טו) "תָּחֹג לַה' אֱלֹהֶיךָ". וְהַשִּׂמְחָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז יד) "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ". הָרְאִיָּה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא שֶׁנִּרְאָה פָּנָיו בָּעֲזָרָה בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג וְיָבִיא עִמּוֹ קָרְבַּן עוֹלָה בֵּין מִן הָעוֹף בֵּין מִן הַבְּהֵמָה. וּמִי שֶׁבָּא לָעֲזָרָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְלֹא הֵבִיא עוֹלָה לֹא דַּיּוֹ שֶׁלֹּא עָשָׂה מִצְוֹת עֲשֵׂה אֶלָּא עוֹבֵר עַל לֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג טו) (שמות לד כ) "לֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם". וְאֵינוֹ לוֹקֶה עַל לָאו זֶה שֶׁהֲרֵי לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה. הַחֲגִיגָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא שֶׁיַּקְרִיב שְׁלָמִים בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּבוֹאוֹ לְהֵרָאוֹת. וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין הַשְּׁלָמִים בָּאִים אֶלָּא מִן הַבְּהֵמָה. וּשְׁתֵּי מִצְוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵן הָרְאִיָּה וְהַחֲגִיגָה אֵין הַנָּשִׁים חַיָּבוֹת בָּהֶן. וְהַשִּׂמְחָה הָאֲמוּרָה בָּרְגָלִים הִיא שֶׁיַּקְרִיב שְׁלָמִים יֶתֶר עַל שַׁלְמֵי חֲגִיגָה. וְאֵלּוּ הֵם הַנִּקְרָאִים שַׁלְמֵי שִׂמְחַת חֲגִיגָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כז ז) "וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ". וְנָשִׁים חַיָּבוֹת בְּמִצְוָה זוֹ:

ב הָרְאִיָּה וְהַחֲגִיגָה אֵין לָהֶן שִׁעוּר מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז יז) "אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ" וְגוֹ'. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שֶׁלֹּא יֵהֵא קָרְבַּן עוֹלַת רְאִיָּה פָּחוֹת מִשְּׁוֶה מָעָה כֶּסֶף וְלֹא שַׁלְמֵי חֲגִיגָה פָּחוֹת מִשְּׁוֶה שְׁתֵּי כֶּסֶף. וּמִצְוָה לְהָבִיא כְּפִי עָשְׁרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כְּמַתְּנַת יָדוֹ:

ג שַׁלְמֵי שִׂמְחָה לֹא נָתְנוּ בָּהֶן חֲכָמִים שִׁעוּר. בְּעֵת שֶׁיַּעֲלֶה אָדָם לִירוּשָׁלַיִם לְחֹג אִם הָיוּ בְּיָדוֹ קָרְבְּנוֹת הָרְאִיָּה יְבִיאֵם אוֹ יַעֲלֶה עִמּוֹ כֶּסֶף לִקְנוֹת בּוֹ הַקָּרְבָּן. וְאִם אֵין בְּיָדוֹ כֶּסֶף לֹא יָבִיא שְׁוֶה כֶּסֶף אֲפִלּוּ הָיָה בְּיָדוֹ שְׁוֶה כַּמָּה זְהוּבִים אָסוּר לוֹ לַעֲלוֹת רֵיקָם בְּלֹא כֶּסֶף וְלֹא קָרְבָּן. וְלָמָּה אָסְרוּ שֶׁיַּעֲלֶה בְּיָדוֹ שְׁוֶה כֶּסֶף גְּזֵרָה שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא לִמְכֹּר אוֹ שֶׁמָּא יִמְצְאוּ הַמָּעוֹת סִיגִים:

ד מִי שֶׁלֹּא הִקְרִיב בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן עוֹלַת רְאִיָּתוֹ וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָתוֹ הֲרֵי זֶה מַקְרִיבָן בְּשְׁאָר יְמוֹת הָרֶגֶל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז טו) "שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַה' אֱלֹהֶיךָ" מְלַמֵּד שֶׁכָּלָן רְאוּיִין לַחֲגִיגָה וְכֻלָּן תַּשְׁלוּמֵי רִאשׁוֹן הֵם:

ה וּמִצְוָה לְהַקְדִּים וּלְהַקְרִיב בָּרִאשׁוֹן. לֹא הִקְרִיב בָּרִאשׁוֹן בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יַקְרִיב בַּשֵּׁנִי. וְכָל הַמְאַחֵר הֲרֵי זֶה מְגֻנֶּה וְעָלָיו נֶאֱמַר (צפניה ג יח) "נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי":

ו עָבַר הָרֶגֶל וְלֹא חָג אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ וְעַל זֶה וְכַיּוֹצֵא בּוֹ נֶאֱמַר (קהלת א טו) "מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן":

ז מִי שֶׁלֹּא חָג בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת חוֹגֵג אֶת כָּל הָרֶגֶל וּבְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא שְׁמִינִי וְאַף הַשְּׁמִינִי תַּשְׁלוּמֵי רִאשׁוֹן הוּא. וְכֵן מִי שֶׁלֹּא חָג בְּיוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת חוֹגֵג

כָּל שִׁבְעָה וְיֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁשָּׁת יָמִים שֶׁלְּאַחַר חַג הַשָּׁבוּעוֹת. וְדָבָר זֶה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה נֶאֱמַר שֶׁחַג הַשָּׁבוּעוֹת כְּחַג הַמַּצּוֹת לְתַשְׁלוּמִין:

ח עוֹלַת רְאִיָּה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה אֵינָן דּוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת הַטֻּמְאָה לְפִי שֶׁאֵין לָהֶן זְמַן קָבוּעַ כְּקָרְבְּנוֹת הַצִּבּוּר. שֶׁאִם אֵינוֹ חוֹגֵג הַיּוֹם חוֹגֵג לְמָחָר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל דּוֹחִין אֶת יוֹם טוֹב וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מַקְרִיבִין בְּיוֹם טוֹב נְדָרִים וּנְדָבוֹת מַקְרִיבִין עוֹלַת רְאִיָּה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה וְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה שֶׁאֵין אֵלּוּ נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֶלָּא חוֹבוֹת:

ט כְּשֶׁמַּקְרִיב הַמַּקְרִיב עוֹלַת רְאִיָּתוֹ וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ בְּיוֹם טוֹב. סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶן בְּכָל כֹּחוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשֶׂה בְּשְׁאָר הַיָּמִים. אַף עַל פִּי שֶׁסְּמִיכָה אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּמַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת לֹא גָּזְרוּ עָלֶיהָ מִשּׁוּם שִׁבּוּת:

י הַמַּפְרִישׁ עוֹלַת רְאִיָּתוֹ וּמֵת. הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִין לַהֲבִיאָהּ. מֻתָּר לְהַקְרִיב בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד נְדָרִים וּנְדָבוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט לט) "אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם" מִכְּלַל שֶׁקְּרֵבִין בָּרֶגֶל. (במדבר כט לט) "לְעֹלֹתֵיכֶם" כְּמוֹ עוֹלַת מְצֹרָע וְעוֹלַת יוֹלֶדֶת. (במדבר כט לט) "וּלְמִנְחֹתֵיכֶם" לְהָבִיא מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת. (במדבר כט לט) "וּלְשַׁלְמֵיכֶם" לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר הַכֹּל קְרֵבִין בַּמּוֹעֵד וְאֵין קְרֵבִין בְּיוֹם טוֹב:

יא וּמִי שֶׁהָיָה לוֹ אוֹכְלִים מְרֻבִּים וּנְכָסִים מוּעָטִין מֵבִיא שַׁלְמֵי חֲגִיגָה מְרֻבִּין וְעוֹלוֹת רְאִיָּה מוּעָטִין. הָיוּ לוֹ אוֹכְלִין מוּעָטִין וּנְכָסִים מְרֻבִּין מֵבִיא עוֹלוֹת רְאִיָּה מְרֻבּוֹת וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה מוּעָטוֹת. הָיוּ זֶה וְזֶה מוּעָט עַל זֶה אָמְרוּ לֹא יִפְחֹת מִמַּעֲה לְעוֹלָה וּשְׁתֵּי כֶּסֶף לִשְׁלָמִים. זֶה וְזֶה מְרֻבֶּה עַל זֶה נֶאֱמַר (דברים טז יז) "כִּבְרֻכַת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ":

פרק ב

א נָשִׁים וַעֲבָדִים פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. וְכָל הָאֲנָשִׁים חַיָּבִים בִּרְאִיָּה חוּץ מֵחֵרֵשׁ וְאִלֵּם וְשׁוֹטֶה וְקָטָן וְסוּמָא וְחִגֵּר וְטֻמְטָא וְעֵרֵל. וְכֵן הַזָּקֵן וְהַחוֹלֶה וְהָרַךְ וְהֶעָנֹג מְאֹד שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲלוֹת עַל רַגְלֵיהֶן כָּל אֵלּוּ הָאֶחָד עָשָׂר פְּטוּרִין. וּשְׁאָר כָּל הָאֲנָשִׁים חַיָּבִין בִּרְאִיָּה. הַחֵרֵשׁ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֲפִלּוּ חֵרֵשׁ בְּאָזְנוֹ אַחַת פָּטוּר מִן הָרְאִיָּה. וְכֵן הַסּוּמָא בְּעֵינוֹ אַחַת. אוֹ חִגֵּר בְּרַגְלוֹ אַחַת פָּטוּר. הָאִלֵּם אַף עַל פִּי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ פָּטוּר. טֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוּס פְּטוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן סְפֵק אִשָּׁה. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין פָּטוּר מִפְּנֵי צַד עַבְדוּת שֶׁבּוֹ. וּמִנַּיִן שֶׁכָּל אֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (שמות כג יז) (שמות לד כג) (דברים טז טז) "יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ" לְהוֹצִיא אֶת הַנָּשִׁים. וּמִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁאֵין הַנָּשִׁים חַיָּבוֹת בָּהּ אֵין הָעֲבָדִים חַיָּבִים בָּהּ. וְעוֹד הֲרֵי נֶאֱמַר בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא הָעֲבָדִים. וְנֶאֱמַר (דברים לא יא) "בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת". כְּשֵׁם שֶׁהֵן בָּאִין לְהֵרָאוֹת לִפְנֵי ה' כָּךְ הֵם בָּאִים לִרְאוֹת הֶדֶר קָדְשׁוֹ וּבֵית שְׁכִינָתוֹ.

לְהוֹצִיא סוּמָא שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה. אֲפִלּוּ נִסְמֵית עֵינוֹ אַחַת שֶׁהֲרֵי אֵין רְאִיָּתוֹ שְׁלֵמָה. וְשָׁם נֶאֱמַר (דברים לא יב) "לְמַעַן יִשְׁמְעוּ". לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵין לוֹ שְׁמִיעָה גְּמוּרָה. (דברים לא יב) "וּלְמַעַן יִלְמְדוּ". לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר. שֶׁכָּל הַמְצֻוֶּה לִלְמֹד מְצֻוֶּה לְלַמֵּד. וְנֶאֱמַר (שמות לד כד) "בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי ה'" מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו לְהוֹצִיא חִגֵּר וְחוֹלֶה וְזָקֵן וְעָנֵג. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה רָאוּי לְבִיאָה וְכֵן הָעֲרֵל מָאוּס כְּטֻמְאָה:

ב הַמְקַמֵּץ וְהוּא שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְקַבֵּץ צוֹאַת כְּלָבִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן לְעַבֵּד הָעוֹרוֹת אוֹ לִרְפוּאָה. וְכֵן הַמְצָרֵף נְחשֶׁת בְּמַחְצָב שֶׁלּוֹ וְהָעַבְדָנִין. אַף עַל פִּי שֶׁהֵן מְאוּסִין מִפְּנֵי מְלַאכְתָּן הֲרֵי אֵלּוּ מְטַהֲרִין גּוּפָן וּמַלְבּוּשָׁן וְעוֹלִין בְּכְלַל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת:

ג כָּל קָטָן שֶׁיָּכוֹל לֶאֱחֹז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת אָבִיו חַיָּב לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְהֵרָאוֹת בּוֹ כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג יז) (שמות לד כג) (דברים טז טז) "יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ". וְאִם הָיָה הַקָּטָן חִגֵּר אוֹ סוּמָא אוֹ חֵרֵשׁ אֲפִלּוּ בְּאַחַת אֵינוֹ חַיָּב לְחַנְּכוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא רָאוּי לִרְפוּאָה שֶׁאִלּוּ הָיָה גָּדוֹל וְהוּא כָּךְ הָיָה פָּטוּר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ד כָּל הַחַיָּב בִּרְאִיָּה חַיָּב בַּחֲגִיגָה וְכָל הַפָּטוּר מִן הָרְאִיָּה פָּטוּר מִן הַחֲגִיגָה. וְכֻלָּן חַיָּבִין בְּשִׂמְחָה. חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְעֶרֶל וְטֻמְאָה. חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן בְּנֵי חִיּוּב הֲרֵי הֵן פְּטוּרִין מִכָּל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה. וְעֶרֶל וְטֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן אוֹכְלִים בְּקָדְשִׁים וְאֵינָן רְאוּיִין לְבִיאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ וּבְהִלְכוֹת מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת:

ה מִי שֶׁהָיָה חִגֵּר אוֹ סוּמָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְנִתְרַפֵּא בַּשֵּׁנִי. פָּטוּר מִן הָרְאִיָּה וּמִן הַחֲגִיגָה. שֶׁבְּיוֹם חוֹלְתוֹ הָיָה פָּטוּר. שֶׁכָּל יְמוֹת הֶחָג תַּשְׁלוּמֵי רִאשׁוֹן הֵן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכֵן אִם נִטְמָא בְּלֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן אַף עַל פִּי שֶׁטָּהַר לְמָחָר פָּטוּר. אֲבָל אִם נִטְמָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן הֲרֵי זֶה חַיָּב לְהָבִיא חֲגִיגָתוֹ וּרְאִיָּתוֹ בְּתוֹךְ יְמֵי הָרֶגֶל כְּשֶׁיִּטְהַר:

ו מִי שֶׁבָּא לַעֲזָרָה בְּתוֹךְ יְמֵי הֶחָג אֵינוֹ חַיָּב לְהָבִיא עוֹלָה בְּיָדוֹ בְּכָל עֵת שֶׁיִּכָּנֵס. שֶׁזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג טו) "וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם" אֵינוֹ אֶלָּא בְּעִקַּר הָרֶגֶל בִּלְבַד שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן אוֹ תַּשְׁלוּמֵי רִאשׁוֹן. וְאִם הֵבִיא בְּכָל עֵת שֶׁיָּבִיא מְקֻבָּלִין מִמֶּנּוּ וּמַקְרִיבִין אוֹתָהּ לְשֵׁם עוֹלַת רְאִיָּה. שֶׁהָרְאִיָּה אֵין לָהּ שִׁעוּר:

ז הִפְרִישׁ עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת לַחֲגִיגָתוֹ וְהִקְרִיב מֵהֶן מִקְצָתָן בָּרִאשׁוֹן וּפָסַק. שׁוּב אֵינוֹ חוֹזֵר וּמַקְרִיב הַשְּׁאָר שֶׁהֲרֵי שִׁיֵּר אוֹתָם. וְאִם לֹא פָּסַק אֶלָּא דְּחָקוֹ הַיּוֹם וְלֹא יָכוֹל לְהַקְרִיב הַיּוֹם מַקְרִיב הַשְּׁאָר לְמָחָר:

ח עוֹלַת רְאִיָּה אֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִן הַחֻלִּין כְּשְׁאָר הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁאָדָם חַיָּב בָּהֶן. אֲבָל שַׁלְמֵי חֲגִיגָה בָּאוֹת מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַמְעֹרָבוֹת עִם מְעוֹת חֻלִּין. לוֹקֵחַ מִן הַתַּעֲרֹבֶת בְּהֵמָה

וּמַקְרִיבָהּ שַׁלְמֵי חֲגִיגָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שִׁעוּר אֻכְלָהּ רִאשׁוֹנָה מִן הַחֻלִּין. מִפְּנֵי שֶׁשַּׁלְמֵי חֲגִיגָה חוֹבָה וְכָל שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין:

ט וְיוֹצֵא אָדָם יְדֵי חוֹבַת שַׁלְמֵי חֲגִיגָה בְּמַעֲשַׂר בְּהֵמָה. וְאֵין מְבִיאִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂר בְּיוֹם טוֹב:

י יוֹצְאִין יִשְׂרָאֵל יְדֵי חוֹבַת שַׁלְמֵי שִׂמְחָה בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת וּבְמַעֲשַׂר בְּהֵמָה. וְהַכֹּהֲנִים בְּחַטָּאת וּבְאָשָׁם וּבִבְכוֹר וּבְחָזֶה וְשׁוֹק. שֶׁמִּצְוָה זוֹ הִיא לִשְׂמֹחַ בַּאֲכִילַת בָּשָׂר לִפְנֵי ה' וַהֲרֵי אָכְלוּ. אֲבָל אֵין יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן לֹא בְּעוֹפוֹת וְלֹא בְּמִנְחוֹת שֶׁאֵינָן בָּשָׂר הַמְשַׂמֵּחַ. כְּבָר בֵּאַרְנוּ בְּפֶסַח שֶׁחֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר רְשׁוּת. לְפִיכָךְ אֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבַת חֲגִיגָה אֶלָּא יוֹצֵא בָּהּ חוֹבַת שִׂמְחָה:

יא מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שַׁלְמֵי נֶדֶר אוֹ נְדָבָה וּשְׁחָטָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁאָכְלָן בְּיוֹם טוֹב אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבַת חֲגִיגָה שֶׁאֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִן הַחֻלִּין אֲבָל יָצָא בָּהּ יְדֵי חוֹבַת שִׂמְחָה:

יב אַף עַל פִּי שֶׁשִּׂחְטָן קֹדֶם הָרֶגֶל. הוֹאִיל וְאוֹכֵל מֵהֶן בָּרֶגֶל יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁחֹט שַׁלְמֵי שִׂמְחָה בִּשְׁעַת שִׂמְחָה:

יג לֹא יָבִיא אָדָם תּוֹדָה בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר מִפְּנֵי הֶחָמֵץ שֶׁבָּהּ שֶׁאֵין מְבִיאִין קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. וְאִם הֵבִיא יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבַת שִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יד הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה שֶׁאֵצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתִי לְשֵׁם חֲגִיגָה. חַיָּב לְהָבִיא תּוֹדָה וְאֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חֲגִיגָה שֶׁאֵין חֲגִיגָה בָּאָה אֶלָּא מִן הַחֻלִּין. כְּשֶׁיְּזַבֵּחַ אָדָם שַׁלְמֵי חֲגִיגָה וְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה לֹא יְהֵיֶה אוֹכֵל הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ בִּלְבַד וִידֻמֶּה שֶׁעֲשָׂאָה מִצְוָה גְּמוּרָה. אֶלָּא חַיָּב לְשַׂמֵּחַ הָעֲנִיִּים וְהָאֻמְלָלִים שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז יד) "וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה". מַאֲכִיל הַכֹּל וּמַשְׁקֶן כְּפִי עָשְׁרוֹ. וּמִי שֶׁאָכַל זְבָחָיו וְלֹא שִׂמַּח אֵלּוּ עִמּוֹ עָלָיו נֶאֱמַר (הושע ט ד) "זִבְחֵיהֶם כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אֹכְלָיו יִטַּמְאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם". וּמִצְוָה בְּלֵוִי יוֹתֵר מִן הַכֹּל לְפִי שֶׁאֵין לוֹ לֹא חֵלֶק וְלֹא נַחֲלָה וְאֵין לוֹ מַתָּנוֹת בַּבָּשָׂר לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְזַמֵּן לְוִיִּים עַל שֻׁלְחָנוֹ וּלְשַׂמְּחָם אוֹ יִתֵּן לָהֶם מַתָּנוֹת בָּשָׂר עִם מַעֲשַׂר שֶׁלָּהֶם כְּדֵי שֶׁיִּמְצְאוּ בּוֹ צָרְכֵיהֶם. וְכָל הָעוֹזֵב אֶת הַלֵּוִי מִלְּשַׂמְּחוֹ וְשׁוֹהֶה מִמֶּנּוּ מַעֲשְׂרוֹתָיו בָּרֶגֶל עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב יט) "הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲזֹב אֶת הַלֵּוִי":

פרק ג

א מִצְוַת עֲשֵׂה לְהַקְהִיל כָּל יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף בְּכָל מוֹצָאֵי שְׁמִטָּה בַּעֲלוֹתָם לָרֶגֶל וְלִקְרוֹת בְּאָזְנֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁהֵן מְזֹרָזוֹת אוֹתָן בְּמִצְוֹת וּמְחַזְּקוֹת יְדֵיהֶם בְּדַת הָאֱמֶת. שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לא י) "מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת" (דברים לא

יא "בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת" וְגוֹ' (דברים לא יב) "הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ" וְגוֹ':

ב כָּל הַפָּטוּר מִן הָרְאִיָּה פָּטוּר מִמִּצְוַת הַקְהֵל חוּץ מִן הַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהָעֶרֶל. אֲבָל הַטָּמֵא פָּטוּר מִמִּצְוֹת הַקְהֵל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לא יא) "בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל" וְזֶה אֵינוֹ רָאוּי לִרְאִיָּה. וְהַדָּבָר בָּרוּר שֶׁהַטֻּמְטוּם וְהָאַנְדְּרוֹגִינוּס חַיָּבִין שֶׁהֲרֵי הַנָּשִׁים חַיָּבוֹת:

ג אֵימָתַי הָיוּ קוֹרִין. בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת שֶׁהוּא תְּחִלַּת יְמֵי חֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד שֶׁל שָׁנָה שְׁמִינִית. וְהַמֶּלֶךְ הוּא שֶׁיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם. וּבְעֶזְרַת הַנָּשִׁים הָיוּ קוֹרִין. וְקוֹרֵא כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְאִם קָרָא מְעָמָּד הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח. מֵהֵיכָן הוּא קוֹרֵא מִתְּחִלַּת חֲמַשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים עַד סוֹף פָּרָשַׁת שְׁמַע וּמְדַלֵּג לְ(דברים יא יג) "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" וְגוֹ' וּמְדַלֵּג לְעַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר וְקוֹרֵא מֵ (דברים יד כב) "עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר" עַל הַסֵּדֶר עַד סוֹף בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת עַד (דברים כח סט) "מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב" וּפוֹסֵק:

ד כֵּיצַד הוּא קוֹרֵא. תּוֹקְעִין בַּחֲצוֹצְרוֹת בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם כְּדֵי לְהַקְהִיל אֶת הָעָם. וּמְבִיאִין בִּימָה גְּדוֹלָה וְשֶׁל עֵץ הָיְתָה וּמַעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּאֶמְצַע עֶזְרַת נָשִׁים וְהַמֶּלֶךְ עוֹלֶה וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ קְרִיאָתוֹ וְכָל יִשְׂרָאֵל הָעוֹלִים לָחֹג מִתְקַבְּצִין סְבִיבָיו. וְחַזָּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנוֹ לִרְאֹשׁ הַכְּנֶסֶת וְרֹאשׁ הַכְּנֶסֶת נוֹתְנוֹ לַסְּגָן וּסְגָן לְכֹהֵן גָּדוֹל וְכֹהֵן גָּדוֹל לַמֶּלֶךְ כְּדֵי לְהַדְּרוֹ בְּרֹב בְּנֵי אָדָם. וְהַמֶּלֶךְ מְקַבְּלוֹ כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד וְאִם רָצָה יֵשֵׁב וּפוֹתֵחַ וְרוֹאֶה וּמְבָרֵךְ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרֵךְ כָּל קוֹרֵא בַּתּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְקוֹרֵא הַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁאָמַרְנוּ עַד שֶׁהוּא גּוֹמֵר וְגוֹלֵל וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרֶיהָ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרְכִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּמוֹסִיף שֶׁבַע בְּרָכוֹת וְאֵלּוּ הֵן. רְצֵה ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְכוּ'. אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְכוּ' עַד מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרְכִין בַּתְּפִלָּה. הֲרֵי שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת כְּמַטְבְּעָן. רְבִיעִית מִתְפַּלֵּל עַל הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיַּעֲמֹד וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַשּׁוֹכֵן בְּצִיּוֹן. חֲמִישִׁית מִתְפַּלֵּל עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁתַּעֲמֹד מַלְכוּתָם וְחוֹתֵם בָּהּ הַבּוֹחֵר בְּיִשְׂרָאֵל. שִׁשִּׁית מִתְפַּלֵּל עַל הַכֹּהֲנִים שֶׁיְּרָצֶה הָאֵל עֲבוֹדָתָם וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה' מְקַדֵּשׁ הַכֹּהֲנִים. שְׁבִיעִית מִתְחַנֵּן וּמִתְפַּלֵּל בָּהּ כְּפִי מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל וְחוֹתֵם בָּהּ הוֹשֵׁעַ ה' אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַמְּךָ צְרִיכִין לְהוֹשֵׁעַ בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ה הַקְּרִיאָה וְהַבְּרָכוֹת בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לא יא) "תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת" בִּלְשׁוֹנָהּ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם לוֹעֲזוֹת:

ו וְגֵרִים שֶׁאֵינָן מַכִּירִין לְהָכִין לִבָּם וּלְהַקְשִׁיב אָזְנָם לִשְׁמֹעַ בְּאֵימָה וְיִרְאָה וְגִילָה בְּרַעְדָה כְּיוֹם שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ בְּסִינַי. אֲפִלּוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים שֶׁיּוֹדְעִים כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ חַיָּבִין לִשְׁמֹעַ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה יְתֵרָה. וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁמֹעַ מְכַוֵּן לִבּוֹ לְקְרִיאָה זוֹ שֶׁלֹּא קְבָעָהּ

הַכָּתוּב אֶלָּא לְחַזֵּק דַּת הָאֱמֶת וְיִרְאֶה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ עַתָּה נִצְטַוָּה בָּהּ וּמִפִּי הַגְּבוּרָה שׁוֹמְעָהּ. שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁלִיחַ הוּא לְהַשְׁמִיעַ דִּבְרֵי הָאֵל:

ז יוֹם הַקְהֵל שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מְאַחֲרִין אוֹתוֹ לְאַחַר הַשַּׁבָּת. מִפְּנֵי תְּקִיעַת הַחֲצוֹצְרוֹת וְהַתְּחִנּוֹת שֶׁאֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת: